

سر مقاله

اصلاح نظام بانکی
همراه با مصونیت
قضایی

علی نفاقتیان
دبیر کمیسیون حقوقی
کانون بانکها

برنامه هفتم توسعه بالاخره هفته پیش - یکشنبه ۲۸ خردادماه ۱۴۰۲ - با حضور رئیس جمهوری تسلیم مجلس شد تا خط و مشی توسعه کشور در پنج سال آینده مشخص شود. نکات مثبتی در مورد مباحث بانکی در لایحه برنامه هفتم توسعه پیش‌بینی شده است؛ از جمله در بند «پ» ماده ۱۰ لایحه مقرر شده است: «هرگونه تکلیف جدید نظام بانکی منی پرداخت تسهیلات، بخشش سود، جرائم و وجه التزام، تهاوت و بدهی بانکی، اشخاص و انتقال دولت به بانک مرکزی ممنوع است.» گرچه در این ماده بازتاب یا نتیجه قانونی تخلف از ممنوعیت‌های موردنظر دولت مشخص نشده و این نقص عمده، راه را برای تخلف از آن هموار خواهد ساخت، اما محتوای آن نشان می‌دهد که دولت و بانک مرکزی عزم خود را جزم کرده‌اند که از تحمیل پرداخت تسهیلات دستوری یا تسهیلات با نرخ پایین‌تر از نرخ مصوب بانک مرکزی و همچنین بخشش سود و جرائم بانکی جلوگیری کنند. به هر حال، اگر مفاد این ماده از قانون برنامه هفتم توسعه به خوبی اجرا شود، بانکها باید اطمینان خاطر داشته باشند که منابع و دارایی‌های آنان مورد گذشت و بخشش غیرقانونی قرار نخواهد گرفت.

ادامه در همین صفحه

فرصت امروز

برای کسب و کار آفرینی

خرادامه برای تالار شیشه‌ای خوش‌یمن نبود

رکود سریالی معاملات بازار سهام

فرصت امروز: بورس تهران در فصل بهار دو نیمه کاملاً متفاوت داشت و هرچه از آغاز سال تا میانه اردیبهشت‌ماه بر مدار صعود حرکت کرد و تا سطح ۲٫۵ میلیون واحد پیشروی نمود، اما در یک ماه و نیم پایانی مسیری خلاف جهت را در پیش گرفت و در پایان با ایستادن در سطح ۲ میلیون و ۱۷۳ هزار واحد به بازدهی ۱۰ درصدی بسنده کرد. این برای دومین ماه متوالی است که...

چه چیزی نرخ ارز را در اقتصادهای نفتی تعیین می‌کند؟

مدل پولی تعیین نرخ ارز

فرصت امروز: نهاد پژوهشی مجلس با استناد به مطالعات تجربی و بررسی تجربه ۲۷ کشور صادرکننده نفت می‌گوید که مدل‌های مرسوم تعیین نرخ ارز در این کشورها برای توصیف نوسانات کوتاه‌مدت از کارایی لازم برخوردار نیستند و قدرت توضیح‌دهندگی این مدل‌ها در بازه میان‌مدت، وابستگی زیادی به لحاظ کردن تغییرات ورودی ارزهای نفتی به اقتصاد دارد. در کشورهای نفتی مانند ایران علاوه بر عوامل طرف تقاضای اقتصاد، عوامل طرف عرضه مانند صادرات نفتی نیز اثر معنادار و قابل ملاحظه‌ای بر نرخ ارز دارد. رشد نقدینگی مازاد بر تولید از طرف تقاضا و کاهش صادرات نفتی از سمت عرضه، تعیین‌کننده‌های مهم نرخ ارز در ایران هستند. البته این امکان نیز وجود دارد که در پی افزایش ناطمینانی‌های اقتصادی و به تبع آن افزایش دائمی سطح خروج سرمایه، سطح نرخ ارز نیز به‌طور دائمی افزایش یابد. ظهور مسئله «تعیین نرخ ارز» ریشه در مباحث مربوط به بازسازی نظام پولی بین‌المللی پس از جنگ جهانی اول دارد. از دهه ۱۸۷۰ تا ۱۹۱۴ اغلب کشورها از نظام استاندارد طلا تبعیت می‌کردند. در این نظام، ارزش هر واحد پول به نسبت ثابتی از طلا تعریف شده و نرخ مبادله پول کشورها از این نسبت تبعیت می‌کرد. با آغاز جنگ جهانی اول، دولت‌های درگیر جنگ برای پوشش هزینه‌های خود از حق ضرب پول استفاده کردند. افزایش حجم پول و به تبع آن، شکستگیری انتظارات در جهت کاهش ارزش پول این کشورها منجر به خروج کشورها از این نظام شد. سپس با پایان...

بازار سهام در صدر بازدهی بازارها در پایان خرداد ایستاد

ریزش بازارها در پایان بهار

مدیریت و کسب‌وکار

آشنایی با تبلیغات گوگل دیسکاور (Google Discover)

آدم‌ها بعد از مدتی به هر چیزی در این دنیا عادت می‌کنند. فرقی ندارد شما چقدر آثار یک خواننده را دوست داشته باشید؛ احتمالاً بعد از مدتی آلبوم‌های او برای‌تان تکراری خواهد شد. این ماجرا درباره جدیدترین آثار کارگردان‌های کهنه‌کار هم به چشم می‌خورد. انگار که بعد از مدتی کوتاه دیگر حرف تازه‌ای برای بیان باقی نمی‌ماند. این اتفاق برای کسب و کارها نیز روی می‌دهد؛ به ویژه وقتی پای تبلیغات وسط باشد.

اگر شما هم یک روز بدون اد بلاگر در دنیای آنلاین دوام نمی‌آورید، احتمالاً دل خوشی از تبلیغات دیجیتال ندارید. ایسن مدل از تبلیغات اگرچه جذابیت زیادی برای تیم‌های بازاریابی دارد، اما دل کاربران را خون کرده است. البته همیشه راه فرار برای آدم وجود ندارد؛ چراکه دست‌کم در شبکه‌های اجتماعی تماشای تبلیغات اجباری است. در این میان گوگل با سرویس دیسکاور (Google Discover) دنبال تغییر ماجراست. به زبان...

۱۲ میلیون خودرو طی ۱۲ سال در کشور تولید شد

رکوردشکنی تولید خودرو در سال ۱۴۰۲

اصلاح نظام بانکی همراه با مصونیت قضایی

حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت و عهدعهدار وظایف زیر است:
۱- رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل‌وفصل دعاوی و رفع خصومت و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبیه که قانون معین می‌کند.
۲- احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادی‌های مشروع.
۳- نظارت بر حسن اجرای قوانین.
۴- کشف جرم و تعقیب مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزایی اسلام.
۵- اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.»
حاصل با این صراحت قانون اساسی چگونه می‌توان مراجع قضایی کشور را از رسیدگی به اقدامات و تصمیمات بانک مرکزی و اقدامات «شرکت مدیریت دارایی‌ها» منع کرد و مدیران ذی‌ربط را در حاشیه امن مصونیت قضایی قرار داد و حتی خسارت وارده توسط دولتیان را از منابع بانک مرکزی پرداخت کرد؟ این موضوع از جنبه رعایت حقوق ملت که قانون اساسی به مردم داده نیز قابل انتقاد به نظر می‌رسد. اصل ۳۴ قانون اساسی صراحتاً گفته است که «دادخواهی حق مسلم هر فرد است و هر کس می‌تواند به منظور دادخواهی به دادگاه‌های صالح رجوع نماید. همه افراد ملت حق دارند این‌گونه دادگاه‌ها را در دسترس داشته باشند و هیچ‌کس

نامبرده به موجب رأی قطعی دادگاه متضرر شناخته شوند، خسارات وارده در حدود مقرر در قانون یا حکم قطعی دادگاه صرفاً به صورت مالی توسط بانک مرکزی جبران می‌شود.» همچنین در بند «ج» ماده ۱۷ لایحه افزایش وحشتناک هزینه‌های عملیاتی و تامین و تجهیز منابع بانک‌ها به شدت به ناترازی شبکه بانکی دامن زده و توان تسهیلات‌دهی بانک‌ها را کاهش داده است، اما در این زمینه باید به این نکته اساسی توجه داشت که اگر برای تأمین منابع سرمایه‌ای بانک‌های دولتی چاره‌ای اندیشه شود؛ ولی بانک‌های خصوصی از این موقعیت بی‌نصیب بمانند، این امر در جامعه بدان مفهوم تلقی خواهد شد که کم کم مقدمه و زمینه‌سازی‌های قانونی لازم برای کوچک‌سازی شبکه بانک‌های خصوصی و افزایش سرمایه بانک‌های دولتی فراهم می‌شود.
در همین زمینه همچنین در لایحه پیشنهادی دولت مقرر شده است که شش ماه پس از ابلاغ برنامه هفتم انحلال «شرکت مدیریت دارایی‌ها» و نحوه قیمت‌گذاری دارایی‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری ناتراز مشخص می‌شود که در نهایت بایستی به تصویب شورای پول و اعتبار برسد. افزون بر آن، در بند «پ» ماده ۸ لایحه برنامه هفتم توسعه مقرر شده است که «مراجع قضایی و غیرقضایی نمی‌توانند با شکایت سهامداران، مدیران و یا سایر اشخاص اقدامات «شرکت مدیریت دارایی‌ها» را متوقف یا بلاثر نمایند. چنانچه اشخاص

افزون بر این موارد، همچنین فصل دوم این برنامه به اصلاح نظام بانکی و مهار تورم اختصاصی پیدا کرده است. در این برنامه پیش‌بینی شده است که در سایه اجرای سیاست‌های برنامه توسعه هفتم، ناترازی بانک‌ها سالانه ۲۰ درصد کاهش یابد. در ماده ۸ این برنامه به منظور اصلاح ناترازی بانک‌ها مقرر شده است: «بانک‌ها و موسسات اعتباری با نسبت سرمایه زیر ۸ درصد با هدف بهبود نسبت مذکور ظرف یک ماه پس از ابلاغ برنامه مکلف به ارائه برنامه افزایش سرمایه نقدی و سایر روش‌های مورد تأیید هستند.»

در همین زمینه، این سوال مطرح می‌شود که منابع لازم برای افزایش سرمایه بانک‌های ناتراز چگونه باید تأمین شود؟ پاسخ این پرسش در مورد بانک‌های دولتی روشن است. در لایحه دولت پیش‌بینی شده است که شورای اقتصاد می‌بایستی منابع لازم در قانون بودجه را پیش‌بینی نماید تا بانک‌های دولتی بتوانند افزایش سرمایه دهند، اما در مورد بانک‌های خصوصی، منابع لازم برای رفع ناترازی بایستی توسط سهامداران تأمین شود. حال سوال این است که آیا سهامداران بانک‌های خصوصی قادر به تأمین سرمایه موردنیاز برای افزایش سرمایه بانک و رفع ناترازی آن هستند؟ پاسخ این پرسش را بایستی خود بانک‌های خصوصی ارائه دهند؛ آنان که باید بیماری ناترازی بانک را با افزایش سرمایه درمان کنند، وگرنه در صورت عدم افزایش سرمایه مشمول مقررات سختگیرانه‌ای خواهند شد و ممکن است تا مرز

پرداخت تسهیلات در بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی ۵۳ درصد افزایش یافت

کارنامه وام‌دهی بانک‌های خصوصی

تسهیلات پرداختی و همچنین سرانه اعطای تسهیلات به نفر و شعبه، حاکی از کارایی بسیار بالا و مطلوب بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی علی‌رغم تعداد و پراکندگی کمتر این بانک‌ها در سطح کشور نسبت به بانک‌های دولتی و خصوصی شده است. سرانه اعطای تسهیلات در بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی به ازای هر نفر ۴۹۳ میلیارد ریال و همچنین سرانه اعطای تسهیلات به شعب نیز ۵۵۵٫۵ میلیارد ریال بوده است. این میزان به وضوح بیانگر عملکرد مطلوب بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی در این شاخص است.

پرداخت تسهیلات به کسب و کارها

بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی همچنین با پرداخت مبلغ ۱۵ میلیون و ۶۲۶ هزار و ۲۲۴ میلیارد ریال تسهیلات ۱۴۰۱ به صاحبان کسب و کار در شش بخش اقتصادی (شامل بخش‌های کشاورزی، صنعت و معدن، مسکن و ساختمان، بازرگانی، خدمات و متفرقه) پرداخت کرده‌اند که سهمی معادل ۴۱٫۵ درصد از کل تسهیلات شبکه بانکی کشور در سال گذشته را تشکیل می‌دهد. این نسبت برای بانک‌های دولتی ۲۲٫۶ درصد و

کل تسهیلات پرداختی نظام بانکی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ حدود ۵۳ درصد رشد داشته است. کل تسهیلات پرداختی بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی در سال ۱۴۰۰ مجموعاً ۱۱ میلیون و ۶۲۳ هزار و ۶۸۴ میلیارد ریال بوده است.

تعداد کارکنان و کارمندان

تعداد کارکنان بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی در پایان سال ۱۴۰۱ حدوداً ۳۶ هزار و ۱۰۰ نفر معادل ۱۵ درصد از کل کارکنان شبکه بانکی (۲۴۱ هزار و ۹۰۰ نفر) بوده است. این رقم برای بانک‌های دولتی ۱۲۷ هزار و ۵۰۰ نفر و برای بانک‌های خصوصی شده نیز ۷۸ هزار و ۳۰۰ نفر برآورد شده است.

تعداد شعب بانک‌های خصوصی

در دوره زمانی مورد بررسی، تعداد شعب بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی بالغ بر ۳ هزار و ۱۹۹ شعبه بوده است که حدوداً ۱۶ درصد از کل شعب شبکه بانکی کشور (۱۹ هزار و ۷۴۰ شعبه) را شامل می‌شود.

سرانه تسهیلات‌دهی به نفر و شعب

با عنایت به آمارهای ارائه‌شده می‌توان گفت که نسبت

نظام بانکی کشور در سال ۱۴۰۱ مجموعاً ۴۴ میلیون و ۴۸۵ هزار و ۲۶۸ میلیارد ریال تسهیلات به بخش‌های مختلف پرداخت کرده که ۴۰ درصد آن، سهم بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی بوده است. آنطور که کانون براساس آمار و اطلاعات بانک مرکزی، کل تسهیلات پرداختی شبکه بانکی طی ۱۲ ماهه سال ۱۴۰۱ در دو گروه شامل صاحبان کسب و کار (شامل کشاورزی، صنعت و معدن، مسکن و ساختمان، بازرگانی، خدمات، متفرقه) و همچنین مصرف‌کننده نهایی (شامل خانوار) پرداخت شده است.

سهم بانک‌ها در تسهیلات‌دهی

سهم بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی از کل تسهیلات پرداختی در کشور مجموعاً ۱۷ میلیون و ۷۸۳ هزار و ۲۲۹ میلیارد ریال بوده است که این رقم ۴۰ درصد کل تسهیلات شبکه بانکی را شامل می‌شود. از این میزان، سهم بانک‌های دولتی ۲۴۵ درصد و سهم بانک‌های خصوصی شده نیز ۳۵٫۵ درصد است. بنابراین گزارش، سهم بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی از مجموع

